

8.6.2018

EOAK/1416/2018

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamiehen sijainen Mikko Sarja

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Päivi Pihlajisto

OIKEUS TYÖTTÖMYYSPÄIVÄRAHAAN

1 KANTELU

Kantelija arvosteli Yleisen työttömyyskassan YTK:n (jäljempänä YTK) menettelyä. Kantelija kertoi yrittäneensä saada yli puolen vuoden ajan toimitettua entiseltä työnantajaltaan YTK:n vaatimia dokumentteja. Kantelijan mielestä YTK on velvollinen maksamaan hänelle vähintäänkin peruspäivärahan dokumentteihin liittyvistä epäselvyyksistä huolimatta.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta YTK:lta hankittiin selvitys ja lisäselvitys.

3 RATKAISU

3.1 Asiakirjoista ilmeneviä tietoja

YTK:n selvityksen mukaan kantelijan ansiopäiväraha hakemus oli tullut vireille 4.11.2017. YTK hylkäsi 10.1.2018 antamallaan päätöksellä ansiopäiväraha hakemuksen 29.7.2017 alkaen. Päätöksen mukaan päivärahaa ei voitu myöntää, koska YTK ei ollut saanut asian ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja. Puuttuvaksi tiedoksi päätöksessä mainittiin irtisanomisilmoitus, josta selviää työsuhteen alkamis- ja päättymispäivä, irtisanomisen syy ja työehtosopimus, jota työnantaja on noudattanut. Tämän lisäksi puuttuvaksi ilmoitettiin palkkalaskelma irtisanomisajan palkasta, josta käy ilmi myös työsuhteen päättyessä maksettu lomakorvaus. Kantelijalta pyydettiin tietoja 13.11.2017 ja 27.11.2017. Lisäksi YTK pyysi tietoja 11.12.2017 myös työnantajalta.

YTK:n mukaan kanteluasian tutkimisen yhteydessä oli käynyt ilmi, että kantelijan hakemus voitiin käsitellä työttömyyskassassa olevien tietojen perusteella.

YTK:lta pyydetyn lisäselvityksen mukaan tarvittavat tiedot olivat olleet sen käytettävissä jo käsiteltäessä ansiopäiväraha hakemusta, josta YTK oli tehnyt 10.1.2018 hylkäävän päätöksen. YTK:n mukaan sen 10.1.2018 antama päätös oli ollut virheellinen ja YTK tuli oikaisemaan kyseisen päätöksen ja käsittelemään 4.11.2017 saapuneen ansiopäiväraha hakemuksen uudelleen.

YTK:n mukaan irtisanomistilanteeseen ja päiväraha hakemuksen käsittelyssä tarvittaviin liitteisiin oli liittynyt tulkinnanvaraisuutta, joista johtuen päiväraha-asian käsittelijä oli ollut 10.1.2018 siinä käsityksessä, ettei asiaa olisi voitu käsitellä käytettävissä olevilla tiedoilla.

3.2 Oikeudellisen arvioinnin lähtökohdat

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Saman pykälän 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja

hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Hallintolain 2 luvun mukaisesti hyvän hallinnon perusteisiin kuuluu 7 §:n mukaan se, että asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita.

Samoin lain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Tähän kuuluu säännöksen perusteluiden mukaan muun muassa, että asian ratkaisemiseksi tarvittavat selvitykset ja lausunnot tulee hankkia riittävän varhaisessa vaiheessa sekä mahdollisimman yksinkertaisia keinoja käyttäen. Tämä sisältää vaatimuksen, että selvitystä hankitaan ainoastaan siinä määrin kuin se on asian ratkaisemisen kannalta välttämätöntä. Viivytyksetön asian käsittely merkitsee myös sitä, että asiakkaan antamien tietojen tarkistaminen ja täydentäminen pyritään suorittamaan mahdollisimman tehokkaasti. Vielä todetaan, että asian käsittelyn vaatimaan aikaan saattavat vaikuttaa asian erityislaatu ja sen merkitys asianosaisen oikeusaseman kannalta. Mitä suurempi merkitys ratkaisun lopputuloksella on asianosaisen jokapäiväisen elämän kannalta, sitä ripeämpään käsittelyyn asiassa tulee pyrkiä (HE 72/2002 vp, s. 74–75).

Työttömyysturvalain 11 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan työttömyysetuuden hakijan on annettava työttömyyskassalle etuuden myöntämiseksi ja maksamiseksi tarvittavat tiedot.

Työttömyysturvalain 11 luvun 2 § sisältää yksityiskohtaisen luettelon niistä tiedoista, jotka työttömyysetuuden saaja on velvollinen antamaan työttömyyskassalle. Jos työttömyyskassalla ei ole käytettävissään asian ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja, voidaan työttömyyspäiväraahakemus hylätä työttömyysturvalain 11 luvun 2 §:n perusteella. Päätöksessä on yksilöitävä tarvittavat tiedot. Päätös annetaan täydennyspyyntöön varatun määräajan kuluttua.

3.3 Arviointi

Käytettävissäni olleen aineiston mukaan kantelijan ansiopäiväraahakemus oli tullut vireille 4.11.2017. YTK oli 10.1.2018 antamallaan päätöksellä hylännyt ansiopäiväraahakemuksen 29.7.2017 alkaen sillä perusteella, ettei se ollut saanut asian ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja.

Oikeusasiamiehen kanslian lähetettyä YTK:lle 10.3.2018 tehtyä kantelua koskeneen selvityspyynnön YTK oli havainnut, että sen 10.1.2018 antama päätös oli ollut virheellinen. YTK ilmoitti oikeasevansa kyseisen päätöksen ja käsittelevänsä 4.11.2017 saapuneen ansiopäiväraahakemuksen uudelleen.

Sikäli kuin YTK on viitannut menettelynsä tueksi irtisanomistilanteeseen ja päiväraahakemuksen käsittelyssä tarvittaviin liitteisiin liittyneeseen tulkinnanvaraisuuteen, en käytettävissäni olleen aineiston perusteella voi enemmälti arvioida tämän perusteen merkitystä.

Katson, että kantelijan työttömyysetuusasian käsittely oli aiheettomasti viivästynyt sen seurauksena, että YTK oli laiminlyönyt riittävän huolellisuuden käsitellessään ansiopäiväraahakemusta ja alun perin hylännyt sen virheelliseksi osoittautuneella perusteella.

Johtopäätökseni on siten, ettei kantelija ollut saanut perustuslain edellyttämällä ja hallintolaisissa konkrētisoidulla tavalla asianmukaisesti hallinnon palveluita YTK:lta.

Menettelyn moitittavuuden arvioinnissa olen ottanut huomioon sen, että YTK on sittemmin oikaissut 10.1.2018 tekemänsä päätöksen. YTK:lta 7.6.2018 puhelimitse saadun tiedon mukaan YTK on tehnyt 24.5.2018 ansiopäivärahaa koskevan päätöksen ajalle 16.7.–15.11.2017.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.3 esittämäni käsityksen Yleisen työttömyyskassan YTK:n menettelyn virheellisyydestä sen tietoon.

Samalla kiinnitän sen huomiota asianmukaiseen palveluun kuuluvan huolellisuuden merkitykseen työttömyyden aikaisen toimeentulon turvaavan työttömyysetuusasian käsittelyssä.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni YTK:lle.